

**КОНЦЕПЦІЯ
ПРОГРАМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ ТА АПЕЛЯЦІЙНИХ
СУДІВ І ПРОЕКТУ ПОБУДОВИ ЄДИНОЇ СУДОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНО-
ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ (ЄСІТС)
на 2022-2024 роки.**

ВСТУП

Створення умов для активізації впровадження інформаційних технологій у діяльність судів, органів та установ системи правосуддя, забезпечення автоматизації їх роботи, розвитку електронного судочинства з урахуванням світових стандартів у сфері інформаційних технологій, його інтегрування у національну інфраструктуру електронного врядування є основними напрямками покращення доступу до правосуддя, які визначені у Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки, затвердженої Указом Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021.

Виконання завдань з інформатизації органів судової влади забезпечується в рамках розвитку інформаційно - телекомунікаційної інфраструктури судової системи, а також в рамках впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі - ЄСІТС) та спрямовується Державною судовою адміністрацією України (далі - ДСА України).

Концепцію Програми інформатизації місцевих та апеляційних судів і проекту побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі - Програма) розроблено на виконання Закону України "Про Національну програму інформатизації", з урахуванням норм законів України "Про судоустрій і статус суддів", "Про доступ до судових рішень", "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи" та Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) ЄСІТС, затвердженого Рішенням Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 №1845/0/15-21.

Реалізація Програми сприятиме покращенню організаційного забезпечення та підвищенню рівня інформатизації діяльності судів, органів та установ системи правосуддя, сформує передумови для функціонування і подальшого розвитку ЄСІТС, сприятиме відкритості і покращенню взаємодії судів та органів судової влади з іншими державними інституціями, забезпеченню доступності правосуддя для фізичних та юридичних осіб, а також оптимізації витрат бюджетних коштів.

СТАН ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ГАЛУЗІ ТА ПРОБЛЕМИ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Розвиток інновацій в Україні безумовно має вплив і на судову владу.

На виконання Закону України "Про Національну програму інформатизації", "Про Концепцію Національної програми інформатизації", постанов Кабінету Міністрів України від 31.08.1998 № 1352 "Про затвердження Положення про формування та виконання Національної програми інформатизації" та від 25.07.2002 № 1048 "Про затвердження Порядку проведення експертизи Національної програми інформатизації та окремих її завдань (проектів)", а також інших нормативно-правових актів у сфері інформатизації ДСА України постійно розробляє та відповідно до регламенту погоджувало та погоджує (у 2018-2020 роках - Державним агентством з питань електронного урядування і у 2020-2021 роках - Міністерством цифрової

трансформації України) ряд правових, технічних та фінансових актів, які визначають подальші заходи з побудови та розвитку інноваційних технологій у судовій системі, а також їх подальшу реалізацію. У межах виконання погоджених Концепцій за попередні роки здійснено ряд заходів щодо оновлення технічних засобів (персональних комп'ютерів, серверного обладнання, мережевого обладнання, оргтехніки, тощо), побудову, розвиток та підтримку ЄСІТС.

Також у рамках інформаційної взаємодії з іншими державними органами суддям забезпечено можливість отримувати доступ до реєстрів Міністерства юстиції України, реалізовано обміни з Центральною виборчою комісією, Національним антикорупційним бюро України, Міністерством цифрової трансформації України. Такі заходи здійснюються в рамках реалізації та поступового впровадження підсистеми "Автоматизована взаємодія з іншими автоматизованими системами", яка є однією із підсистем ЄСІТС.

Розуміючи, що реалізація хмарної концепції призведе до необхідності централізованого збереження інформації по судових справах в центрі обробки даних ДСА України, враховуючи виклики сьогодення в частині необхідності захисту інформації та зберігання інформації по судових процесах (процесуальні документи, протоколи та звіти про автоматизований розподіл, тощо), у 2018-2019 роках було побудовано резервний центр обробки даних. Водночас, набрання чинності нормативними актами впливає на подальші заходи, які будуть здійснюватися. У судовій владі це пов'язано із набранням чинності Закону України "Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів" (далі - Закон). За Законом, ДСА України зобов'язана була здійснити заходи щодо побудови ЄСІТС.

За попередньою оцінкою, з першого дня функціонування ЄСІТС, створити власні електронні кабінети повинні щонайменше 140 тис. користувачів: державні органи - розпорядники бюджетних коштів, адвокати, нотаріуси, арбітражні керуючі, тощо, які мають обов'язок користуватись ЄСІТС за законом. Ще близько 40 тис. користувачів складуть судді, їх помічники та працівники апаратів судів.

Законом не встановлено обов'язку щодо реєстрації власних електронних кабінетів (офіційних електронних адрес) фізичним особам та юридичним особам приватного права, проте станом на кінець 2021 року зареєстрували електронні кабінети та почали користуватись функціями електронного суду більше 110 тис. юридичних та фізичних осіб (якими до суду надіслано більше 400 тис. процесуальних документів), а можливістю дистанційної участі у судовому засіданні скористалися більше 45 тис. осіб у більше ніж 250 тис. проведених сеансах відеоконференцз'язку. Зазначені показники функціонування впроваджених підсистем підтверджують також тренди до значень, визначених у технічному завданні на побудову ЄСІТС у 2018 році, яким передбачалося забезпечення стабільного функціонування ЄСІТС при підтримці до 30 млн. кабінетів користувачів, реєстрації не менше 50 тис. внутрішніх користувачів (як споживачів максимальної кількості ресурсів) та забезпечення одночасної

роботи (конкурентного доступу) не менше 200 тис. знеособлених (неавторизованих) користувачів та користувачів, які пройшли автентифікацію, а також забезпечення не менше 50 тис. операцій читання та не менше 5 тис. операцій запису на хвилину, у тому числі для таких високонавантажених сервісів як відеоконференцзв'язок. У межах коштів, які були виділені на побудову та впровадження ЄСІТС у 2018 році, було розпочато розробку окремих підсистем та модулів, а саме: Електронний кабінет, Електронний суд, веб - портал "Судова влада України", Контакт-центр судової влади України, відеоконференцзв'язок, Автоматизована взаємодія з іншими автоматизованими системами, тощо.

За результатами проведеного у 2018 році аудиту було з'ясовано, що основна частина засобів інформатизації, яка знаходиться у користуванні є застарілою і потребує заміни.

За результатами аналізу було визначено першочергові заходи щодо виконання вимог законодавства та поступового впровадження ЄСІТС, проте обрані при затвердженні чинної редакції Концепції підходи призвели до невідповідності обраного напрямку розвитку ЄСІТС пріоритетним напрямам державної політики у сфері інформатизації, сучасному стану та тенденціям розвитку інформатизації у світі, що також суперечило погодженій з Генеральним державним замовником стратегії розвитку ЄСІТС. Усе зазначене призвело до необхідності переосмислення та зміни концептуальних підходів для подальшого використання інформаційних технологій при здійсненні правосуддя.

Крім того, станом на грудень 2021 року, середній рівень оснащення 673 місцевих та апеляційних судів і 52 установ у системі правосуддя, фінансове забезпечення діяльності яких здійснює ДСА України, засобами інформатизації згідно нормативної потреби (вихідні розрахункові дані: штатна чисельність суддів - 7 201 особа, штатна чисельність працівників апаратів судів та установ у системі правосуддя, для яких ДСА України є головним розпорядником бюджетних коштів - 19 533 особи, 3 289 залів судового засідання та 844 будівлі) становить близько 82% та за відсутності необхідного рівня фінансування продовжує знижуватись, характеризуючись на кінець 2021 року наступними показниками:

- забезпечення персональними комп'ютерами становить близько 82%;
- забезпечення серверним обладнанням становить близько 85%;
- забезпечення оргтехнікою близько 91%;
- забезпечення обладнанням для здійснення аудіо-, відеозапису судових засідань, відеоконференцій становить близько 67%;
- 90% залів судових засідань і лише 43% нарадчих кімнат забезпеченні комп'ютерною технікою.

Тобто, станом на грудень 2021, для належного здійснення правосуддя, можливості проводити судові засідання в режимі відеоконференцзв'язку, своєчасно надсилати сторонам процесу в електронному вигляді процесуальні документи та бути забезпеченими в повному обсязі (100 %) засобами інформатизації, місцевим та апеляційним судам і установам у системі правосуддя необхідні бюджетні асигнування в обсязі 723,5 млн. гривень. Це дозволить придбати більше 17,5 тис. одиниць засобів інформатизації.

Такі показники забезпеченості визначають тільки кількісні параметри, не враховуючи якісні характеристики. Наслідком цього стало те, що значна частина обладнання, яке використовується в судах, органах та установах у системі правосуддя, представлена застарілими моделями обмеженої продуктивності. Серверне обладнання у багатьох випадках укомплектоване процесорами недостатньої потужності, невеликим об'ємом оперативної пам'яті та повільними дисковими накопичувачами малої ємності для зберігання даних.

Більше 42% загальної кількості засобів інформатизації експлуатуються 6 і більше років, що містить суттєвий ризик відмов у роботі внаслідок старіння та неможливості ремонту, оскільки технічну підтримку та випуск запасних частин та компонентів для такого обладнання виробниками припинено.

Мережеве обладнання складається переважно з пристроїв комутації і маршрутизації початкового рівня низької швидкості, що не має засобів пріоритезації трафіку та захисту інформації. Засоби протоколювання та звукозапису представлені різними реалізаціями, які забезпечують лише локальне зберігання записів судових засідань. Будова мережі Центру обробки даних (далі - ЦОД) також має низку суттєвих недоліків, для виправлення яких необхідні перепланування та модернізація мережевої інфраструктури.

Два існуючих ЦОД здебільшого відповідають вимогам щодо технічного забезпечення та можуть виконувати функції балансування навантаження, проте для досягнення необхідного рівня надійності ЄСІТС, враховуючи обсяг інформації, який акумулюється в автоматизованих системах діловодства судів та в центральних сховищах, розуміючи важливість захисту такої інформації, її резервного зберігання та балансування навантаження в умовах відмови одного з ЦОД, необхідно побудувати другий резервний ЦОД, а також вирішити питання легалізації інфраструктурного програмного забезпечення систем віртуалізації, управління базами даних. Реалізація цього напрямку також була передбачена погодженням з Державним агентством з питань електронного урядування України технічним завданням на побудову ЄСІТС, яке було затверджено у 2018 році. Іншим напрямком інфраструктурного розвитку є необхідність побудови віддалено керованої та централізовано контрольованої архітектури інформаційного захисту ЦОД, судів та каналів зв'язку між ними.

Архітектура інформаційно - технічних систем та прикладних програмних комплексів у системі правосуддя України є територіально розподіленою, функціонально і адміністративно децентралізованою. Така будова ускладнює обслуговування, призводить до збільшення витрат на централізоване адміністрування та значно знижує ефективність функціонування засобів автоматизації процесів у судах та, з урахуванням накопиченого обсягу інформації, призводить до дублювання даних, що не дозволяє забезпечити вчасний інформаційний обмін між судами різних інстанцій.

Для роботи використовується морально застаріле програмне забезпечення автоматизованої системи документообігу суду (комп'ютерні програми "Д-3" та "Діловодство спеціалізованого суду"), яке не може бути модернізоване та масштабоване для забезпечення необхідного рівня зручності, функціональності, надійності та швидкості обробки документів. Попередній аналіз вказує, що

щонайменше 50% персональних комп'ютерів не забезпечені ліцензійним програмним забезпеченням операційних систем, а легальні пакети офісного програмного забезпечення встановлені лише на 26% робочих місць.

Крім цього, існуюче програмне забезпечення та програмно - технічні комплекси в судах не в змозі забезпечити виконання низки функціональних завдань, зокрема:

- наявні ресурси сховищ даних, через їх обмеженість та моральну застарілість, не дозволяють забезпечити надійне локальне зберігання та продуктивну обробку процесуальних та інших документів;

- програмне забезпечення аудіо- та відеофіксації судових засідань не використовує централізоване сховище для зберігання, обробки та відтворення мультимедійної інформації;

- взаємодія систем автоматизації судів, органів та установ у системі правосуддя з іншими автоматизованими, інформаційними, інформаційно - комунікаційними системами органів правопорядку, Міністерства юстиції України та підпорядкованих йому органів і установ здійснюється шляхом використання великої кількості окремих модулів замість використання єдиного інформаційного вузла;

- у судах відсутнє єдине програмне забезпечення, яке здійснює автоматизацію ведення діловодства суду. Інформація, яка формується різними системами документообігу, не консолідується в розрізі судових справ в єдиній базі даних - центральному інформаційному сховищі, яке має стати основним джерелом достовірної інформації для інших підсистем;

- існуючі системи автоматизації судів, органів та установ у системі правосуддя не відповідають вимогам технічного захисту інформації для інформаційно - комунікаційних систем, де обробляється інформація з обмеженим доступом, зокрема, персональні дані, медична таємниця, таємниця усиновлення, службова інформація тощо, та є вразливими до інформаційних загроз.

Вирішення зазначених проблем має бути забезпечено у процесі подальшого створення і впровадження ЄСІТС. В рамках завдань цієї Програми поетапне впровадження ЄСІТС спрямовується на виконання функцій з автоматизації усіх сфер діяльності судів, органів та установ у системі правосуддя, у тому числі загального та процесуального документообігу, можливість формування та розгляду справ в електронній формі, проведення судових засідань у режимі відеоконференцз'язку, формування і ведення суддівського досьє, складання оперативної та аналітичної звітності, надання інформаційної допомоги суддям, а також автоматизації управлінських та інших процесів і задоволення інформаційно - комунікаційних потреб органів судової влади.

Крім того, ЄСІТС має інтегрувати в єдиний інформаційний простір суди всіх інстанцій та спеціалізацій, ДСА України з її територіальними управліннями, Вищу раду правосуддя, Вищу кваліфікаційну комісію суддів України, Національну школу суддів України, Службу судової охорони України з можливістю автоматизованої взаємодії з іншими державними інформаційними ресурсами.

Загальною проблемою, яка не дозволяє ДСА України забезпечити і гарантувати в подальшому належний рівень забезпеченості судів, органів та установ у системі правосуддя необхідними засобами інформатизації та перешкоджає впровадженню ЄСІТС у складі всіх підсистем і модулів, є недостатнє фінансування капітальних і поточних видатків на забезпечення засобами інформатизації, супроводження і адміністрування наявних систем і програмних комплексів, а також відсутність у 2020-2021 роках фінансування на створення нових підсистем (модулів) ЄСІТС.

Проте, незважаючи на проблеми, у дослідну експлуатацію було введено три підсистеми: Електронний кабінет, Електронний суд та підсистема відеоконференцз'язку. Рішенням Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 № 1845/0/15-21 затверджено Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) ЄСІТС, що надало змогу ввести ці підсистеми в промислову експлуатацію. Слід зауважити, що наразі забезпечено функціонування лише базових функцій зазначених підсистем, часткове доопрацювання яких, за можливості, здійснювалося у рамках їх технічної підтримки та супроводження. При цьому необхідність у фінансуванні розробки програмного забезпечення цих підсистем залишається, зокрема, для подальшої інтеграції та логічного поєднання окремих підсистем в єдиний програмний комплекс в межах ЄСІТС.

Також необхідно згадати, що ДСА України протягом 2020-2021 років здійснюється технічний супровід таких підсистем, як Єдиний державний реєстр судових рішень, Контакт-центр судової влади, веб - портал судової влади України, автоматизована системи документообігу суду, тощо.

Сукупність зазначених проблем і факторів зумовлює потребу у формуванні програмно - цільового підходу до інформатизації судів, органів та установ у системі правосуддя у середньостроковому періоді, що дозволить значно підвищити ефективність реалізації завдань та досягти належного рівня ресурсного забезпечення виконання заходів.

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ГАЛУЗІ

Метою виконання Програми є формування єдиного інформаційного простору для судів, органів і установ у системі правосуддя; удосконалення та оптимізація інформаційно - комунікаційної інфраструктури судів, органів та установ у системі правосуддя, з одночасним суттєвим зменшенням бюджетних витрат на її утримання; забезпечення доступності інформації для учасників судового процесу та максимальної прозорості і відкритості системи правосуддя для суспільства.

Пріоритетними напрямками Програми є наступні:

1. Розвиток інформаційно - комунікаційної бази місцевих та апеляційних судів та органів і установ систем правосуддя.
2. Забезпечення сталого функціонування прикладних програмних систем (у тому числі, вже впроваджених підсистем (модулів) ЄСІТС), програмно - технічних комплексів та інформаційної інфраструктури судів, органів і установ у системі правосуддя.

3. Автоматизація діяльності судів, органів і установ у системі правосуддя. Створення нових, доопрацювання (модернізація) існуючих підсистем (модулів) ЄСІТС, їх впровадження та розвиток.

4. Модернізація та нарощування інформаційно - комунікаційної інфраструктури, забезпечення захисту інформації та кіберзахисту.

У рамках пріоритетних напрямів передбачена реалізація наступних завдань:

1. Розвиток інформаційно - комунікаційної бази місцевих та апеляційних судів, органів і установ у системі правосуддя:

- забезпечення серверним, комп'ютерним та мережевим обладнанням відповідно до нормативів забезпечення засобами інформатизації, затверджених у встановленому порядку.

2. Забезпечення сталого функціонування прикладних програмних систем (у тому числі вже впроваджених підсистем (модулів) ЄСІТС), програмно - технічних комплексів та інформаційної інфраструктури судів, органів і установ у системі правосуддя:

- супроводження прикладного програмного забезпечення;
- централізоване адміністрування мереж та обладнання судів;
- забезпечення доставки абонентам судових повісток в електронному вигляді;
- супроводження та адміністрування центрального інформаційного сховища;
- супроводження та адміністрування впроваджених підсистем (модулів) ЄСІТС;
- забезпечення функціонування захищеної телекомунікаційної мережі;
- технічна підтримка та навчання користувачів.

3. Автоматизація діяльності судів, органів і установ у системі правосуддя. Створення нових, доопрацювання (модернізація) існуючих підсистем (модулів) ЄСІТС, їх впровадження та розвиток:

- створення і впровадження нових підсистем (модулів) ЄСІТС, а саме: електронного документообігу, Єдиного державного реєстру виконавчих документів, Електронного архіву, Судової практики, тощо;
- доопрацювання (модернізація) впроваджених підсистем (модулів) ЄСІТС та їх розвиток (розширення функціональності), а саме: Електронний кабінет, Електронний суд, веб - портал судової влади України, Єдиний державний реєстр судових рішень, автоматизована взаємодія з іншими автоматизованими системами, тощо.

4. Модернізація та нарощування інформаційно - комунікаційної інфраструктури, забезпечення захисту інформації та кіберзахисту:

- облаштування телекомунікаційної інфраструктури та побудова резервних каналів зв'язку;
- впровадження програмних і програмно - апаратних засобів захисту інформації;
- побудова та державна експертиза комплексних систем захисту інформації ЄСІТС та ЦОД;
- облаштування основного та резервного ЦОД (з можливістю організації у

наступних планових періодах третього ЦОД) для забезпечення достатнього рівня відмовостійкості.

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Формування та виконання Програми передбачають дотримання таких основних принципів:

- системності, спадковості, комплексності, взаємоузгодженості та обґрунтованості завдань і заходів у рамках Програми;
- відкритості і прозорості процесу формування і виконання завдань та заходів Програми, забезпечення врахування потреб усіх зацікавлених сторін;
- реалістичності термінів виконання та ресурсної забезпеченості завдань і заходів в рамках Програми;
- поступовості і безперервності реалізації завдань і заходів Програми у наступних періодах;
- керованості, обов'язковості моніторингу та оцінювання результативності виконання завдань і заходів Програми.

ЗАХОДИ І МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ І ЗАВДАНЬ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

1. Розвиток інформаційно - комунікаційної бази місцевих та апеляційних судів та органів і установ у системі правосуддя (пріоритетний напрям 1).

Для повного забезпечення судів та органів і установ у системі правосуддя засобами інформатизації згідно з нормативами (з урахуванням заміни зношених та морально застарілих) в рамках Програми передбачається придбання наступних засобів інформатизації: серверне обладнання, персональні комп'ютери, оргтехніка і периферійні пристрої, обладнання для здійснення аудіо-, відеозапису судових засідань та відеоконференцій, мережеве і комутаційне обладнання.

2. Забезпечення сталого функціонування прикладних програмних систем (у тому числі вже впроваджених підсистем (модулів) ЄСІТС), програмно - технічних комплексів та інформаційної інфраструктури судів, органів і установ у системі правосуддя (пріоритетний напрям 2).

З метою забезпечення належної та безперебійної роботи судів різних інстанцій та територіальних управлінь ДСА України в рамках Програми передбачається виконання на постійній основі заходів щодо:

- забезпечення функціонування, супроводження та адміністрування автоматизованої системи документообігу відповідно до Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затвердженого рішенням Ради суддів України від 02.04.2015 № 25;
- забезпечення доставки абонентам судових повісток в електронній формі;
- централізованого адміністрування мереж та інформаційних ресурсів, серверного та мережевого обладнання;
- забезпечення функціонування, супроводження та адміністрування підсистем "Електронний кабінет", "Електронний суд" та підсистеми

відеоконференцв'язку відповідно до Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) ЄСІТС, затвердженого Рішенням Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 №1845/0/15-21;

- забезпечення функціонування, супроводження та адміністрування Єдиного державного реєстру судових рішень відповідно до Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень, затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя від 19.04.2018 № 1200/0/15-18;

- забезпечення функціонування захищеної телекомунікаційної мережі;

- адміністрування баз даних та забезпечення обміну інформацією між локальними базами даних у судах і центральною базою даних (до запровадження відповідної підсистеми ЄСІТС, яка забезпечуватиме автоматизований обмін даними);

- забезпечення технічної підтримки і навчання користувачів.

3. Автоматизація діяльності судів, органів і установ у системі правосуддя. Створення нових, доопрацювання (модернізація) існуючих підсистем (модулів) ЄСІТС, їх впровадження та розвиток (пріоритетний напрям 3).

Створення нових, доопрацювання (модернізація) існуючих підсистем (модулів) ЄСІТС, їх впровадження та розвиток базуватиметься на наступних підходах:

- обґрунтованість - обов'язковий поглиблений технічний аналіз наявних підсистем (модулів) та аналіз пов'язаних процесів у судах, який передуватиме етапу проектування та розробки детального технічного завдання на створення (доопрацювання) відповідної підсистеми (модуля);

- спадковість - використання наявних технічних рішень (готових підсистем, модулів, фрагментів програмного забезпечення, обладнання, інфраструктури, документації) та досвіду їх розробки і впровадження на підставі результатів поглибленого технічного аналізу, з метою недопущення дублювання чи безпідставної заміни працездатних підсистем (модулів) та нерационального витрачання бюджетних коштів;

- зворотній зв'язок - використання під час проектування підсистем (модулів) напрацьованої інформації (відгуків, скарг, пропозицій користувачів та адміністраторів, виявлених проблем у функціонуванні наявних підсистем (модулів)), що дозволить досягти максимальної відповідності будови, функцій та налаштувань інтерфейсів ЄСІТС потребам користувачів;

- пріоритетне застосування "хмарної" сервіс - орієнтованої архітектури - надання користувачам доступу до обчислювальних ресурсів і програмного забезпечення ЄСІТС як до онлайн - сервісу з віддаленою централізованою обробкою і зберіганням даних;

- реалізація принципів мінімізації обсягу інформації, яка вноситься користувачем, а також одноразового внесення та багаторазового використання інформації;

- Good Data Governance - врахування під час подальшого впровадження і розвитку ЄСІТС принципів управління даними, які закладатимуть структуру подальших концептуальних підходів до архітектури і моделей даних та дозволять з мінімальними похибками фіксувати, відслідковувати, аналізувати та

прогнозувати усі основні показники діяльності судів та забезпечення на цій основі перехід до стратегічного прогнозування розвитку системи судочинства;

- уніфікація програмного забезпечення - проектування програмного забезпечення здійснюватиметься таким чином, щоб у структурі програм схожого призначення максимально застосовувалися заздалегідь враховані (перевірені) функціональні модулі (пакети тощо);

- гнучкість і масштабованість програмного забезпечення - буде передбачена підтримка додавання нових алгоритмів, критеріїв та інших функцій різних рівнів ЄСІТС;

- надання переваги підходам до проектування і розробки програмного забезпечення, які передбачають використання відкритого коду (вільне програмне забезпечення);

- контрольованість - перевірка окремих модулів (пакетів) та програмного забезпечення загалом на відповідність функціональному призначенню, відсутність недокументованих можливостей, сумісність із застосовуваними у ЄСІТС засобами захисту інформації, забезпечення функціонування засобів захисту інформації та недопущення стороннього втручання у роботу систем;

- прозорість власності - виключні майнові права інтелектуальної власності на створені (модернізовані) підсистеми (модулі) ЄСІТС та на всю ЄСІТС належатимуть державі;

- інформування та навчання користувачів ЄСІТС з метою підвищення обізнаності з функціями та можливостями системи, інформування громадськості про переваги інструментів електронного правосуддя.

Напрямки розробки, склад та заходи зі створення і впровадження ЄСІТС у розрізі програмного забезпечення функціональних централізованих підсистем (модулів) зазначені у таблиці.

Назва підсистеми (модуля) ЄСІТС	Заходи в рамках Програми	Функціональне призначення
Підсистема "Електронний кабінет"	доопрацювання, модернізація, розширення функціональності програмного продукту	Електронний кабінет є основним інструментом доступу користувачів до ЄСІТС та можливості використання електронних сервісів. Через Електронний кабінет здійснюється реєстрація та подальша авторизація користувачів (за допомогою строгих засобів авторизації, зокрема за допомогою id.gov.ua) для можливості користування всіма доступними сервісами, що входять до Електронного кабінету.
Підсистема "Електронний суд"	доопрацювання, модернізація, розширення функціональності програмного продукту	Електронний суд – підсистема ЄСІТС, що забезпечує можливість користувачам у передбачених законодавством випадках відповідно до наявних технічних можливостей підсистеми ЄСІТС реалізованого функціоналу створювати та надсилати в електронному вигляді процесуальні чи інші документи до суду, органи та установи у системі правосуддя, а також отримувати інформацію про стан і результати розгляду таких документів чи інші документи.
Підсистема електронного документообігу	створення (доопрацювання) програмного продукту на заміну застарілого	Підсистема електронного документообігу (СЕД) забезпечує централізоване управління, моніторинг, управлінський контроль процесів автоматизованого діловодства в судах, органах та установах системи правосуддя. СЕД також забезпечує: - автоматизовану реєстрацію в системі автоматизації діяльності судів, органів та установ системи правосуддя вхідної та вихідної кореспонденції, скарг, заяв, клопотань та інших передбачених законодавством процесуальних документів, що надходять з електронних кабінетів зовнішніх користувачів ЄСІТС, зовнішніх інформаційних систем, зокрема з СЕВ ОВВ, та подаються до суду, органу та установи системи правосуддя і можуть бути предметом розгляду, в порядку їх надходження та фіксування етапів руху інформаційних ресурсів; - виготовлення та підписання судових рішень; - ведення електронних справ.
Підсистема управління персоналом та	створення (доопрацювання) програмного	Підсистема управління персоналом та фінансово-господарською діяльністю судової влади забезпечує: - ведення кадрового, бухгалтерського, фінансового обліку;

фінансово-господарською діяльністю	продукту з використанням наявних компонентів (за доцільності, після додаткової оцінки)	- формування зведеної звітності з питань кадрового обліку, бухгалтерської та фінансової звітності, бюджетування, договірної роботи в судах, органах та установах системи правосуддя.
Підсистема "Суддівське досьє"	створення програмного продукту	Підсистема "Суддівське досьє" призначена для внесення даних в електронному вигляді, автоматизованої актуалізації, збору та консолідації даних, з підсистем та модулів ЄСІТС, збереження та публікації у відкритому (знеособленому) вигляді на веб - порталі "Судова влада України" суддівських досьє та досьє кандидатів на посаду судді відповідно до Порядку формування і ведення суддівського досьє та Порядку формування і ведення досьє кандидата на посаду судді.
Модуль фіксування засідань технічними засобами, забезпечення відеотрансляцій та відеоконференцзв'язку	створення (доопрацювання), модернізація, розширення функціональності програмного продукту	Модуль забезпечує: <ul style="list-style-type: none"> - проведення судових засідань в режимі відеоконференцій, їх трансляцій; - надання централізованих ресурсів для проведення відеоконференцій захищеними каналами; - технічний запис (аудіо-, відеофіксація) судових засідань зі зберіганням відповідних аудіо- та відеозаписів в централізованому файловому сховищі.
Веб - портал Судова влада України	доопрацювання, модернізація, розширення функціональності програмного продукту	Офіційний веб - портал "Судова влада України" використовується для оприлюднення публічної інформації про діяльність судів, органів та установ системи правосуддя та для надання безоплатного доступу до оприлюднених інформаційних ресурсів. Основними завданнями веб - portalу "Судова влада України" є надання можливості громадянам та учасникам судового процесу отримувати інформацію про діяльність органів судової влади, довідкову інформацію та іншу публічну інформацію, відомості із відкритих реєстрів судової влади та інших реєстрів пов'язаних із здійсненням правосуддя в Україні, онлайн трансляції судових засідань, можливість сплати судового збору, штрафу.
Єдиний державний реєстр	створення (доопрацювання)	ЄДРСР – модуль, що забезпечує збирання, облік (реєстрацію), накопичення, зберігання, захист, пошук та перегляд електронних копій судових рішень та окремих думок суддів.

судових рішень (ЄДРСР)	програмного продукту на заміну застарілого	ЄДРСР має забезпечувати оброблення внесених до реєстру електронних копій судових рішень в частині можливості збереження повних текстів електронних копій судових рішень, а також знеособлених електронних копій судових рішень, в текстах яких автоматично маскуються відомості, які не можуть бути розголошені відповідно до законодавства.
Єдиний державний реєстр виконавчих документів (ЄДРВД)	створення (доопрацювання) програмного продукту	ЄДРВД – електронна база даних, що забезпечує внесення, облік, накопичення, зберігання, захист та перегляд електронних виконавчих документів. ЄДРВД, аналогічно ЄДРСР, має забезпечувати розмежування прав доступу користувачів щодо перегляду електронних виконавчих документів, та їх внесення до реєстру; доступність сервісів пошуку та сортування електронних виконавчих документів; сервісів контролю за виконанням рішень, визначених в електронних виконавчих документах, інших зручних для користувачів сервісів.
Підсистема автоматизованого розподілу справ	створення (доопрацювання) централізованого програмного продукту (на заміну застарілого розподіленого)	Централізована підсистема, яка забезпечує об'єктивний та неупереджений автоматизований розподіл судових справ у судах загальної юрисдикції між суддями з урахуванням спеціалізації та рівномірного навантаження для кожного судді, за принципом випадковості та у хронологічному порядку надходження судових справ; об'єктивне та неупереджене визначення присяжних у судах загальної юрисдикції у порядку черговості, з урахуванням граничних меж їх зайнятості та в хронологічному порядку надходження судових справ.
Підсистема "Контакт - центр судової влади"	доопрацювання, модернізація, розширення функціональності програмного продукту	Єдиний контакт - центр судової влади України забезпечує професійну обробку двосторонніх каналів спілкування з користувачами у вигляді консультативної підтримки, дистанційної технічної підтримки.
Підсистема "Електронний архів"	створення (доопрацювання) програмного продукту	Підсистема зберігання справ та інших документів в електронному архіві. До електронного архіву передаються усі відомості щодо розглянутих судових справ, та інші документи, які внесені до центральної бази даних. Електронний архів – це відокремлена частина центральної бази даних, що не підлягає редагуванню та містить інформацію про судові справи або документи, які передані до архіву.

Підсистема "Судова практика"	створення (доопрацювання) програмного продукту	Електронний архів має передбачати можливість переведення в цифрову форму судових архівів, раніше сформованих лише у паперовій формі. Підсистема забезпечує: - прогнозування результату розгляду звернення судом (для зменшення кількості безпідставних звернень до суду, що в свою чергу зменшить надмірне навантаження на суди); - автоматизований пошук роз'яснень Верховного Суду, судових прецедентів; - аналіз правових позицій Європейського суду з прав людини; - визначення типових підходів та законодавчої бази при розгляді подібних справ; - визначення рубрик та категорій групування документів, ручний та автоматичний розподіл документів за рубриками, категоріями; - автоматизоване структурування заяв та позовів відповідно до наявної судової практики тощо.
Підсистема аналітики, статистики, планування, звітності	створення (доопрацювання) програмного продукту на заміну застарілого	Підсистема забезпечує: - автоматичне формування офіційних статистичних звітів, а також оперативної статистичної та іншої звітності на підставі наявних даних у центральному інформаційному сховищі за будь-який період часу для отримання інформації про показники, що відображають функціонування судів, органів та установ системи правосуддя з метою здійснення аналізу щодо підвищення продуктивності та ефективності діяльності відповідного органу; - перевірку в автоматичному режимі умов логічного контролю статистичних та оперативних звітів; - зведення (групування за окремими ознаками) статистичних та оперативних звітів, іншої статистичної інформації, формування узагальнюючих та аналітичних показників в автоматичному режимі; - формування аналітичних, статистичних та інших звітів за довільними критеріями у будь-яких розрізах даних, що зберігаються в центральному інформаційному сховищі; - формування аналітичних звітів, прогнозних та планових розрахунків з використанням історичних даних, які накопичуються в центральному інформаційному сховищі; - розмежування доступу до аналітичної та статистичної інформації для окремих працівників судів та органів і установ системи правосуддя;

		<p>- автоматизоване оприлюднення офіційних аналітичних та статистичних даних на веб-порталі судової влади України.</p> <p>Модуль автоматизованої взаємодії ЄСІТС з іншими автоматизованими, інформаційними, інформаційно - комунікаційними системами органів та установ системи правосуддя, органів правопорядку, Міністерства юстиції України, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та підпорядкованих їм органів та установ в межах їх повноважень.</p> <p>Автоматизована взаємодія з іншими автоматизованими системами здійснюється координатором шини обміну даних, що виконує функцію логічного шлюзу між джерелами даних ЄСІТС та інформаційними системами державних органів України. Інтеграція ЄСІТС до загальнодержавного інформаційного простору відповідає цілям гармонійного поєднання судової влади із виконавчою та законодавчою.</p>
Модуль автоматизованої взаємодії з іншими автоматизованими системами	створення (доопрацювання) програмного продукту	<p>Підсистема оприлюднення в автоматичному режимі відкритих наборів даних на Порталі судової влади та на Єдиному державному веб - порталі відкритих даних за допомогою механізму отримання інформації із інших підсистем ЄСІТС та формування, на основі отриманої інформації, архіву зі структурованими даними відповідно до встановлених вимог.</p>
Підсистема "Відкриті набори даних"	послуги із супроводження та адміністрування підсистеми	<p>Підсистема оприлюднення в автоматичному режимі відкритих наборів даних на Порталі судової влади та на Єдиному державному веб - порталі відкритих даних за допомогою механізму отримання інформації із інших підсистем ЄСІТС та формування, на основі отриманої інформації, архіву зі структурованими даними відповідно до встановлених вимог.</p>
Модуль "Управління інформаційною безпекою та доступом"	створення (доопрацювання) програмного продукту	<p>Модуль забезпечує:</p> <ul style="list-style-type: none"> - надання доступу до інформаційних ресурсів користувачам ЄСІТС відповідно до визначених повноважень та посадових обов'язків; - створення та управління особовими обліковими записами користувачів з прив'язкою кваліфікованих електронних підписів (КЕП) користувачів; - забезпечення функціонування технології "єдиної точки входу" (SSO); - створення, налаштування, контроль ролей доступу до інформаційних ресурсів та підсистем ЄСІТС; - визначення та реалізація політик інформаційної безпеки; - криптографічний захист інформації; - ідентифікацію та аналіз інцидентів з порушення інформаційної безпеки в ЄСІТС; - інші функції з управління інформаційною безпекою.

4. Модернізація та нарощування інформаційно - комунікаційної інфраструктури, забезпечення захисту інформації та кіберзахисту (пріоритетний напрям 4).

У рамках Програми передбачається реалізація заходів, спрямованих на модернізацію інфраструктури, телекомунікаційної мережі, оптимізації функціонування ЦОД та забезпечення безпеки даних, які обробляються, передаються і зберігаються в інформаційно - технічних системах, у тому числі:

- запровадження централізованого управління обліковими записами користувачів і правами доступу;
- удосконалення архітектури мережі з метою забезпечення контролю дій користувачів і адміністраторів;
- налаштування програмного забезпечення, апаратних ресурсів та допоміжного обладнання за принципами обов'язкового дублювання всіх важливих компонентів;
- запровадження системи моніторингу працездатності та завантаження обладнання ЦОД, а також працездатності критичних сервісів та прогнозування навантаження на програмні модулі;
- запровадження системи автоматичного резервного копіювання даних, розробка процедур швидкого відновлення програмних модулів та окремих блоків даних;
- запровадження ризик-орієнтованого підходу та впровадження елементів Системи управління інформаційною безпекою.

Зазначені організаційно-технічні заходи будуть здійснюватися з урахуванням раціонального задіяння потужностей основного та резервного ЦОД (з можливістю організації у наступних планових періодах третього ЦОД), що дозволить забезпечити достатній рівень відмовостійкості для забезпечення потреб ЄСІТС в рамках планового горизонту Програми та закласти підґрунтя для подальшого нарощування технічних можливостей з метою гарантування безперешкодного інформаційного обміну між судами, органами та установами системи правосуддя та взаємодії з іншими державними інформаційними ресурсами, системами і реєстрами.

У рамках побудови та державної експертизи комплексних систем захисту інформації (КСЗІ) ЄСІТС та ЦОД передбачається вжиття комплексу організаційних, програмних і технічних заходів для забезпечення конфіденційності, цілісності, доступності інформаційних ресурсів на всіх стадіях їх зберігання, оброблення та передачі.

Забезпечення захисту інформаційних ресурсів ЄСІТС та ЦОД здійснюватиметься шляхом застосування засобів і методів технічного захисту інформації, впровадження організаційних та інженерно-технічних заходів комплексної системи захисту інформації, спрямованих на недопущення блокування інформації, несанкціонованого доступу до неї, її модифікації або спотворення. КСЗІ ЄСІТС та ЦОД передбачає проходження державної експертизи у сфері технічного захисту інформації з отриманням атестату відповідності.

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Функції замовника та координатора виконання завдань Програми покладаються на ДСА України та підприємства, які належать до сфери управління ДСА України (державні підприємства "Інформаційні судові системи" та "Центр судових сервісів"), у тому числі:

- функції, пов'язані з координацією матеріально-технічного забезпечення в рамках виконання завдань Програми за пріоритетним напрямом 1, покладаються на Управління інформатизації та судової статистики ДСА України;

- функції, пов'язані з координацією процесів створення нових, доопрацювання (модернізації) існуючих підсистем (модулів) ЄСІТС, їх впровадження та розвитку в рамках виконання завдань Програми за пріоритетним напрямом 3, покладаються на уповноважений структурний підрозділ з управління проектами ЄСІТС ДСА України;

- функції, пов'язані з забезпеченням функціонування інформаційно-технічних систем судів, органів і установ у системі правосуддя, забезпеченням функціонування впроваджених підсистем (модулів) ЄСІТС та допоміжних компонентів, забезпеченням розвитку інформаційно - комунікаційної інфраструктури та забезпеченням інформаційної безпеки в рамках виконання завдань Програми за пріоритетними напрямками 2 і 4, здійснюють державні підприємства, які належать до сфери управління ДСА України - "Інформаційні судові системи" та "Центр судових сервісів".

Безпосередні виконавці робіт за створення нових, доопрацювання (модернізації) існуючих підсистем (модулів) ЄСІТС, їх впровадження та розвитку в рамках виконання завдань Програми за пріоритетним напрямом 2 визначатимуться у відповідності до вимог Закону України "Про публічні закупівлі".

Нагляд за формуванням і виконанням Програми, аналіз результатів виконання окремих завдань та оцінку їх якості здійснює керівник Програми.

Виконання завдань Програми розраховано на три роки – 2022-2024.

Етапність реалізації Програми визначається можливостями фінансового забезпечення виконання завдань відповідно до Додатку 1.

ОБСЯГ ФІНАНСОВИХ, МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИХ, ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ

Фінансування заходів в рамках Програми у обсягах, визначених у Додатку 1, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету та інших не заборонених законодавством джерел. Потреба в коштах на реалізацію Програми та обсяги матеріально - технічних і трудових ресурсів уточнюється щороку з урахуванням можливостей державного бюджету на відповідний бюджетний рік та фактичного виконання завдань за підсумками попередніх періодів.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Реалізація передбачених Програмою завдань і заходів дозволить досягти наступних результатів:

- підвищення рівня забезпеченості судів, органів та установ системи правосуддя сучасними засобами інформатизації;
- впровадження інструментів електронного правосуддя у відповідності до вимог чинного законодавства;
- уніфікація та оптимізація процесів діяльності судів, органів та установ системи правосуддя;
- забезпечення ефективної інформаційної взаємодії судів, органів та установ у системі правосуддя з іншими державними органами та установами;
- впровадження єдиної системи електронного документообігу та автоматизованого контролю виконання судових рішень, економія бюджетних коштів, які витрачаються на виготовлення та надсилання сторонам судового процесу процесуальних документів у паперовому вигляді;
- зменшення навантаження на працівників апарату суду, пов'язане з виготовленням та надсиланням сторонам судового процесу процесуальних документів у паперовому вигляді;
- прискорення процедур розгляду судових справ, реєстрації та публікації судових рішень завдяки автоматизації всіх етапів і складових судового процесу та запровадженню електронної комунікації між судом і учасниками судового процесу;
- підвищення прозорості, зручності та доступності судової системи для громадян, зростання довіри до органів правосуддя;
- мінімізація впливу людського чинника та недопущення втручання у процеси здійснення правосуддя.